

Gjelder fra 01.08.2005

Gjelder til 31.07.2008

Utgått

Formål

Religioner og livssyn gjenspeiler menneskers dypeste spørsmål og har til alle tider bidratt til å forme individ, fellesskap og samfunn. Kunnskap om religioner og livssyn er vesentlig for enkeltmennesket, for å kunne tolke tilværelsen og for å forstå kulturer i ens eget samfunn og i samfunn verden over. Barn og unge i dag møter et mangfold av kulturpåvirkninger og verditradisjoner. Kristen tro og tradisjon har gjennom århundrer preget samisk, norsk og europeisk kultur. I Sápmi/Sábme/Saepmie har møter mellom folk fra ulike kulturer en lang tradisjon ved at samer som urfolk har levd side om side med majoritetsbefolkningene. De sirkumpolare religiøse tradisjonene hos urfolk på den nordlige halvkule er en del av en felles religiøs arv. Kunnskap om samisk naturreligion og samisk verditenkning skal bidra til forståelse av kultur og samfunn, skikker og tradisjoner.

Samtidig har humanistiske verditradisjoner gitt kulturarven et videre tilfang. Religiøst og livssynsmessig mangfold setter i stadig større grad preg på samfunnet. Kjennskap til ulike religioner og livssyn, etikk og filosofi er en viktig forutsetning for livstolkning, etisk bevissthet og forståelse på tvers av tros- og livssynsgrenser. Økt kontakt mellom urfolk i hele verden gjør at det er viktig å ha kunnskap om urfolks religiøse tradisjoner også i global sammenheng.

Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap som allmenndannende fag skal bidra til felles kunnskapsgrunnlag og referanserammer, gi gjenkjenning ut fra elevens egen bakgrunn, fremme ny innsikt og gi rom for dialog tilpasset de ulike alderstrinn. Faget skal være en møteplass for elever med ulik bakgrunn, der alle skal bli møtt med respekt. Kunnskaper om religioner og livssyn, og om den funksjon disse har både som tradisjon og som levende kilde til tro, moral og livstolkning, står sentralt i faget. I faget skal det stimuleres til allsidig dannelse, til personlig utvikling og til bevissthet om ens egen identitet.

I overensstemmelse med opplæringsloven § 2-4 skal faget gi grundig kjennskap til Bibelen og kristendommen som kulturarv, og til evangelisk-luthersk kristendomsforståelse og ulike kristne kirkesamfunn. Det skal også gi kjennskap til andre religioner og livssyn og til etiske og filosofiske emner. Faget skal fremme forståelse av og respekt for kristne og humanistiske verdier, og evne til dialog mellom mennesker med ulik oppfatning av tros- og livssynsspørsmål. Dette innebærer respekt for religiøse verdier og for verdier i menneskerettighetene.

Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap er et ordinært skolefag som normalt skal samle alle elever. Undervisningen skal gi kunnskap og forståelse, ikke opplæring til en bestemt religion eller et bestemt livssyn. I undervisningen skal likeverdige pedagogiske prinsipper legges til grunn. Kristendommen, de ulike verdensreligioner og livssyn skal presenteres ut fra sin egenart. Det innebærer at alle religioner og livssyn skal behandles på en faglig og sakssvarende måte ut fra sitt særpreg. I undervisningen skal nærhet til fagstoffet på religionenes og livssynenes egne premisser kombineres med saklig distanse. I undervisningen skal det ikke være forkynnelse eller religionsutøvelse.

Tilpasset opplæring er et overordnet prinsipp. Bruk av tilpasset opplæring er nødvendig for å komme elevenes religiøse og livssynsmessige bakgrunn i møte. Det skal benyttes varierte og engasjerende arbeidsmåter, som skal bidra til å formidle alle sider ved faget. Aktiviteter som fortelling, forming, dramatisering, sang og musikk, samtaler og besøk skal bidra til å engasjere elevene og gi innsikt i ulike religioner og livssyn.

Det må utøves varsomhet ved valg av arbeidsmåter. Spesielt gjelder det arbeidsmåter som foresatte og elever ut fra egen religion eller eget livssyn kan oppleve som utøvelse av annen religion eller tilslutning til annet livssyn. Dersom eleven har fritak fra deler av den ordinære opplæringen i henhold til opplæringslovens § 2-3 a, skal det følges opp med tilpasset opplæring. Det forutsettes løpende samarbeid mellom hjem og skole og god informasjon om hvordan opplæringen planlegges gjennomført.

Hovedområder

Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. På de første årstrinnene bør det tas særlig hensyn til elevenes erfaringsbakgrunn og til lokale forhold. Det er derfor viktig at elevene i møte med faget først blir kjent med språklige uttrykk, fortellinger, kunst og ritualer

som gjenspeiler den tros- og livssynstradisjon de selv tilhører eller møter i sitt lokalmiljø. Ut fra prinsippet om lokal tilpasning kan enkelte kompetansemål fra hovedområdet kristendom og hovedområdet jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn forskyves fra 1.-4. årstrinn til 5.-7. årstrinn. Det skal likevel arbeides med alle religioner og livssyn på 1.-4. årstrinn.

Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap har kompetansemål etter 4., 7. og 10. årstrinn.

Oversikt over hovedområder:

Årstrinn	Hovedområder			
1.- 7.	Kristendom	Sirkumpolare urfolks religioner	Jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn	Filosofi og etikk
8.- 10.	Kristendom	Sirkumpolare urfolks og andre urfolks religioner	Jødedom, islam, hinduisme, buddhisme, annet religiøst mangfold og livssyn	Filosofi og etikk

Hovedområdet *kristendom* omfatter kristendommen i historisk perspektiv og hvordan kristendommen blir forstått og praktisert i Sápmi/Sábme/Saepmie, i Norge og i verden i dag, Bibelen som kilde til kulturforståelse og tro og kristendommens betydning for samfunn og kultur. På området skal ulike tradisjoner og kirkesamfunn innenfor kristendommen behandles.

Hovedområdet *Sirkumpolare urfolks religioner* omhandler samers og andre sirkumpolare urfolks naturreligioner og religiøse og etiske tradisjoner. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre urfolks religioner.

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Hovedområdet *jødedom, islam, hinduisme, buddhisme og livssyn* omfatter disse religioner og utvalgte livssyn i historisk perspektiv, deres skrifttradisjoner som kilde til kulturforståelse og tro og hvordan disse religioner og livssyn blir forstått og praktisert i verden og i Norge i dag. På ungdomstrinnet skal dette hovedområdet også gi innblikk i andre religioner og livssyn som er representert i Norge, og i annet religiøst og livssynsmessig mangfold.

Hovedområdet *filosofi og etikk* omfatter filosofisk tenkemåte og etisk refleksjon. Noen sentrale filosofer inngår, og grunnleggende livsspørsmål, moralske verdivalg og etiske begrunnelser står sentralt. Området omfatter også holdninger og aktuelle etiske problemstillinger i barns og unges liv, i lokalsamfunnet og i den globale verden. Innenfor hovedområdet behandles sammenhenger mellom etikk, religion og livssyn.

Timetall

Timetall oppgitt i 60-minutters enheter:

BARNETRINNET: 1.–7. årstrinn: 427 timer

UNGDOMSTRINNET: 8.–10. årstrinn: 157 timer

Innholdet knyttet til de fastsatte kompetansemålene i faget skal fordeles med om lag 55 prosent av timetallet til hovedområdet kristendom, om lag 10 prosent av timetallet til hovedområdet sirkumpolare urfolks religioner, om lag 20 % prosent av timetallet til hovedområdet jødedom, islam, hinduisme, buddhisme, annet religiøst mangfold (ungdomstrinnet) og livssyn, og om lag 15 prosent av timetallet til hovedområdet filosofi og etikk.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I kristendoms-, religions- og livssynskunnskap forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i KRL innebærer å bruke talespråket til å kommunisere, forklare og forstå religioner og livssyn, etikk og filosofi. Muntlige ferdigheter som samtale, dialog, fortelling og utgreiing er midler til undring og deltakelse, refleksjon og argumentasjon. I faget legges det stor vekt på fortellingen som muntlig uttrykk.

Å kunne lese i KRL innebærer å oppleve og forstå tekster. Lesing brukes for å innhente informasjon, reflektere over, tolke, søke mening i og forholde seg kritisk og analytisk til fortellinger og fagstoff i så vel tradisjonell som multimedial formidlingsform.

Å kunne skrive i KRL innebærer å kunne uttrykke kunnskaper, erfaringer og forestillinger om religion og livssyn, etikk og filosofi. Skrivning klargjør tanker og meninger og er en hjelp til å tolke, argumentere og kommunisere. Skrivning i KRL innebærer også å møte ulike estetiske skriftuttrykk og gjøre bruk av dem.

Å kunne regne i KRL innebærer å kunne anvende ulike tidsregninger og måter å framstille årsrytmen på, finne fram i religiøse skrifter, møte matematiske uttrykk og tallsymbolikk og tolke og bruke statistikk. Å kunne gjenkjenne og bruke geometriske mønstre i estetiske uttrykk og arkitektur forutsetter regneferdigheter.

Å kunne bruke digitale verktøy i KRL er en hjelp til å utforske religioner og livssyn for å finne ulike presentasjoner og perspektiver. En viktig ferdighet er å kunne benytte digitalt tilgjengelig materiale, som bilder, tekster, musikk og film, på måter som forener kreativitet med kildekritisk bevissthet. Digitale medier gir nye muligheter for kommunikasjon og dialog om religioner og livssyn. Disse mediene gir også muligheter for bred tilgang til materiale om aktuelle etiske problemstillinger.

Kompetansemål

Kristendom

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om innholdet i sentrale tekster fra 1. og 2. Mosebok i Det gamle testamente
- fortelle om innholdet i sentrale tekster fra evangeliene framstilling av Jesu liv og virke i Det nye testamente
- lytte til og samtale om noen apostel- og helgenfortellinger
- utforske den lokale kirke, finne spor av kristendommens historie i lokalmiljøet og i distriktet og presentere dette
- samtale om kristendom og hvordan religiøs praksis kommer til uttrykk gjennom leveregler, bønn, dåp, gudstjeneste og høytider
- kjenne til samisk og norsk salmetradisjon

Sirkumpolare urfolks religioner

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om samiske og andre sirkumpolare skapelsesberetninger og opphavsmyster om landskapets form og dyrs utseende
- samtale om utvalgte samiske fortellinger som uttrykk for leveregler, livet i naturen og det samiske fellesskapet
- samtale om skikker og navnetradisjoner som bygger fellesskap mellom mennesker
- gjenkjenne kunst fra sirkumpolare urfolks religioner og gjøre bruk av estetiske uttrykk knyttet til disse

Jødedom

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om liv og virke til Moses, åpenbaringen av Toraen og innholdet i sentrale deler av Toraen
- samtale om hvordan religiøs praksis kommer til uttrykk gjennom leveregler, bønn, Tora-lesning, matregler, høytider og kunst

Islam

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om profeten Muhammeds liv, åpenbaringen av Koranen og innholdet i sentrale deler av Koranen
- samtale om hvordan religiøs praksis kommer til uttrykk gjennom leveregler, bønn, Koran-lesning, matregler, høytider og kunst

Hinduisme

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om en av hinduismens guder og gudinner
- samtale om hvordan religiøs praksis kommer til uttrykk gjennom leveregler, puja, matregler, høytider og kunst

Buddhisme

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om Siddhartha Gautamas liv og hans oppvåkning som Buddha
- samtale om hvordan religiøs praksis kommer til uttrykk gjennom leveregler, bønner, meditasjon, høytider og kunst

Livssyn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte til og samtale om tekster og fortellinger som uttrykker et humanistisk livssyn
- samtale om hvordan livssynshumanisme kommer til uttrykk gjennom leveregler, seremonier og kunst

Filosofi og etikk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fortelle om filosofen Sokrates
- uttrykke tanker om livet og døden, glede og sorg, godt og ondt og gi respons på andres tanker
- samtale om familieskikker i hverdag og høytid på tvers av religioner og livssyn
- føre en enkel dialog om samvittighet, etiske leveregler og verdier
- samtale om respekt og toleranse og motvirke mobbing i praksis
- bruke FNs barnekonvensjon for å forstå barns rettigheter og likeverd og kunne finne eksempler i mediene og ved bruk av Internett.

Kristendom

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare Bibelens oppbygning, finne fram i bibelske tekster og reflektere over forholdet mellom Bibelen og språk og kultur
- gjøre rede for sentrale fortellinger fra Det gamle testamente fra fedrehistorien til profetene
- gjøre rede for sentrale fortellinger fra Det nye testamente fra Jesus til Paulus
- fortelle om sentrale hendelser og personer fra kristendommens historie fra urmenigheten til reformasjonstiden
- fortelle om sentrale hendelser og personer i kristendommens historie i Norge fram til reformasjonen
- innhente opplysninger og fortelle om kirkeliv i Sápmi/Sábme/Saepmie i dag
- samtale om noen sang og salmetekster og om religiøs musikktradisjon i Sápmi/Sábme/Saepmie
- samtale om kristendom, kristen livstolking og etikk med vekt på gudsbilde, menneskesyn, aktuelle etiske utfordringer og utvalgte kristne tekster
- samtale om innholdet i de ti bud, Fadervår og den apostoliske trosbekjennelse
- forklare kristen tidsregning og kirkeårets gang, beskrive kristne høytider og sentrale ritualer
- beskrive kirkebygget og andre kristne gudshus og reflektere over deres betydning og bruk, og nytte digitale verktøy til å søke informasjon og lage presentasjoner

Sirkumpolare urfolks religioner

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gi en oversikt over de mest sentrale guder og gudinner i samisk naturreligion og redegjøre for hvordan man forholdt seg til dem gjennom skikker og ritualer

- diskutere fortellinger om hjelpe- og vokterskikkelser i naturen og sentrale verdispørsmål knyttet til forholdet mellom mennesket og naturen
- samtale om kjente hellige steder i naturen og deres betydning i samisk tradisjon
- beskrive forholdet mellom samisk naturreligion og kristendom i et historisk perspektiv
- presentere hovedtrekk fra andre sirkumpolare urfolksreligioner

Jødedom

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hva Tanak, Tora og Talmud er, og samtale om sentrale jødiske fortellinger
- samtale om jødedom, jødisk livstolkning og etikk med vekt på gudsbilde, menneskesyn, trosbekjennelsen, utvalgte tekster og aktuelle etiske utfordringer
- forklare jødisk kalender og tidsregning, og beskrive jødiske høytider, ritualer og musikk
- beskrive tempelet og synagogen og reflektere over deres betydning og bruk, og nytte digitale verktøy til å søke informasjon og lage presentasjoner

Islam

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hva Koranen og hadith er og samtale om sentrale islamske fortellinger
- samtale om islam, islamsk livstolkning og etikk med vekt på gudsbilde, menneskesyn, trosartiklene, de fem søyler, utvalgte tekster og aktuelle etiske utfordringer
- forklare utgangspunktet for islamsk tidsregning, og beskrive islamske høytider, ritualer og musikk
- beskrive moskeen og reflektere over dens betydning og bruk, og nytte digitale verktøy til å søke informasjon og lage presentasjoner

Hinduisme

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om sentrale fortellinger i hinduismen
- samtale om hinduisme, hinduistisk livstolkning og etikk med vekt på noen guder og gudinner, synet på tilværelsen og det guddommelige, menneskesyn, utvalgte tekster og aktuelle etiske utfordringer
- forklare hinduistisk høytidskalender, og beskrive hinduistiske høytider, ritualer og musikk
- beskrive tempelet og reflektere over dets betydning og bruk, og nytte digitale verktøy til å søke informasjon og lage presentasjoner

Buddhisme

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om sentrale buddhistiske fortellinger
- samtale om buddhisme, buddhistisk livstolkning og etikk med vekt på Buddha, synet på tilværelsen, menneskesyn, læren, ordenssamfunnet, utvalgte tekster og aktuelle etiske utfordringer
- forklare en buddhistisk høytidskalender, og beskrive buddhistiske høytider, ritualer og musikk
- beskrive tempelet og klosteret og reflektere over deres betydning og bruk, og nytte digitale verktøy til å søke informasjon og lage presentasjoner

Livssyn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om hva et livssyn kan innebære
- forklare hva et humanistisk livssyn er og samtale om humanistisk livstolkning og etikk med vekt på virkelighetsforståelse, menneskesyn, utvalgte tekster og aktuelle etiske utfordringer
- samtale om bakgrunn og særpreg for Human-Etisk Forbund i Norge og livssynshumanismen i verden
- beskrive markeringer og sentrale seremonier innenfor livssynshumanismen i Norge og musikkuttrykk som gjenspeiler humanisme

Filosofi og etikk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hva filosofi og etikk er
- fortelle om Platon og Aristoteles og diskutere noen av deres ideer
- samtale om aktuelle filosofiske og etiske spørsmål og diskutere utfordringer knyttet til temaene fattig og rik, krig og fred, natur og miljø, IKT og samfunn
- samtale om etikk i forbindelse med ulike familieformer, forholdet mellom kjønnene, ulik kjønnsidentitet og forholdet mellom generasjonene
- drøfte noen verdispørsmål som de samiske samfunn er opptatt av i vår tid
- samtale om etniske minoriteter i Norge og reflektere over holdninger knyttet til det flerkulturelle samfunnet
- diskutere rasisme og hvordan antirasistisk arbeid kan forebygge rasisme
- forklare viktige deler av FNs verdenserklæring om menneskerettigheter og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater og samtale om deres betydning

Kristendom

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved kristendom og kristen tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- finne fram til sentrale skrifter i Bibelen og forklare forholdet mellom Det gamle og Det nye testamente
- drøfte utvalgte bibeltekster fra profetene, den poetiske litteraturen og visdomslitteraturen, et evangelium og et Paulus-brev og forklare særpreg og hovedtanker i disse
- drøfte ulike syn på Bibelen
- gjøre rede for viktige hendelser i kristendommens historie fra reformatjonen til vår tid i Sápmi/Sábmme/Saepmie, i Norge og i verden og for kristendommens stilling i dag
- gjøre rede for læstadianismens historie, utbredelse og egenart
- samtale om kristendommens betydning for samisk språk, kultur og samfunnsliv og drøfte kristne kirkers engasjement i samiske samfunn
- innhente digital informasjon om aktuelle spørsmål som opptar mange kristne
- forklare hovedtrekk ved romersk-katolsk, ortodoks og protestantisk kristendomstradisjon
- gi en oversikt over andre frikirkesamfunn og kristne bevegelser, herunder pinsebevegelsen
- utforske kristendommens stilling og særpreg i et land utenfor Europa og drøfte spørsmål knyttet til kristen misjon, humanitært arbeid og økumenisk virksomhet
- presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til kristendommen

Sirkumpolare urfolks religioner

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for sjamanens plass i de fortidige samiske samfunnene, beskrive trommen og bruken av den
- gjøre rede for noen religiøse ritualer i fortid og nåtid
- diskutere helbredelse og tyding av tegn i samisk tradisjon
- drøfte skapelsesmytenes og opprinnelsesfortellingens innhold og betydning
- gjøre rede for urfolksreligioner i et globalt perspektiv
- presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til sirkumpolare urfolks religioner

Jødedom

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved jødedom og jødisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- drøfte utvalgte tekster fra jødisk skrifttradisjon
- innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange jøder
- gi en oversikt over viktige historiske hendelser og innhente informasjon om jødedommens stilling i Norge og verden i dag
- presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til jødedommen

Islam

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved islam og islamsk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- drøfte utvalgte tekster fra islamsk skrifttradisjon
- innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange muslimer
- gi en oversikt over viktige historiske hendelser og innhente informasjon om islams stilling i Norge og verden i dag
- presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til islam

Hinduisme

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved hinduisme og hinduistisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- drøfte utvalgte tekster fra hinduistisk skrifttradisjon
- innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange hinduer
- gi en oversikt over viktige historiske hendelser og innhente informasjon om hinduismens stilling i Norge og verden i dag
- presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til hinduismen

Buddhisme

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare særpreget ved buddhisme og buddhistisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- drøfte utvalgte tekster fra buddhistisk tradisjon
- innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange buddhister
- gi en oversikt over viktige historiske hendelser og innhente informasjon om buddhismens stilling i Norge og verden i dag
- presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til buddhismen

Religiøs mangfold

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om og forklare hva religion er, og vise hvordan religion kommer til uttrykk på ulike måter
- vise evne til dialog om religions- og livssynsspørsmål og vise respekt for ulike religioner og livssyn

- diskutere aktuelle spørsmål som oppstår i møte mellom religion, kultur og samfunn
- innhente informasjon om og finne særtrekk ved noen religions- og trossamfunn lokalt og nasjonalt, herunder sikhisme, Bahá'í-religionen, Jehovas vitner og Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
- gjøre rede for nye religiøse bevegelser og samtale om ulike former for nyreligiøs praksis
- utforske religioners stilling og særpreg i et land utenfor Europa med og uten digitale verktøy

Livssyn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hva livssyn er og vise hvordan livssyn kommer til uttrykk på ulike måter
- forklare særpreg ved livssynshumanisme i forhold til religioner og andre livssynstradisjoner; likhetstrekk og grunnleggende forskjeller
- drøfte ulike tekster som presenterer livssynshumanisme og diskutere aktuelle spørsmål som opptar livssynshumanister
- gi en oversikt over viktige historiske hendelser og livssynshumanismens stilling i Norge og i verden i dag
- beskrive hovedtrekk ved et livssyn utenom livssynshumanismen
- presentere eksempler på religionskritikk fra ulike livssynstradisjoner
- presentere ulike kunst- og musikkuttrykk som gjenspeiler humanisme

Filosofi og etikk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- presentere noen betydningsfulle filosofer og diskutere deres ideer
- reflektere over filosofiske tema knyttet til identitet og livstolkning, natur og kultur, liv og død, rett og galt
- gjøre rede for begrepene etikk og moral og bruke etisk analyse med utgangspunkt i grunnleggende etiske tenkemåter
- drøfte etiske spørsmål knyttet til menneskeverd og menneskerettigheter, urfolks rettigheter, likeverd og likestilling, blant annet ved å ta utgangspunkt i kjente forbilder
- drøfte verdivalg og aktuelle temaer i samfunnet lokalt og globalt; sosialt og økologisk ansvar, teknologiske utfordringer, fredsarbeid og demokrati
- reflektere over etiske spørsmål knyttet til mellommenneskelige relasjoner, flerkulturell tenkning, familie og venner, oppdragelsesmåter, samliv, heterofili og homofili, ungdomskultur og kroppskultur
- reflektere over forholdet mellom religion, livssyn og vitenskap
- samtale om hvordan man kan vise respekt for menneskers tros- og livssynsoppfatninger

Vurdering

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Elevene skal ha én standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
----------	---------

10. årstrinn Se gjeldende ordning for grunnskoleopplæring for voksne.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskriften til opplæringsloven.